PROGRAMMA 1 – DE GROEI EN ONTWIKKELING VAN VEENENDAAL

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Visie Programma 1

Veenendaal en de Regio Foodvalley staan voor een grote verstedelijkingsopgave en hebben de ambitie een schaalsprong te maken om een verantwoorde groei van zowel het inwonersaantal als de economische activiteiten te faciliteren. Daarmee levert de regio een belangrijke bijdrage aan nationale opgaven op het gebied van wonen, natuurbehoud en economie. Deze groei betekent ook dat het aantal verplaatsingen in de regio zal toenemen. We richten ons daarbij niet op méér mobiliteit, maar op het verbeteren van de bereikbaarheid, met behoud en versterking van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.
Veenendaal zelf staat voor grote ruimtelijke en maatschappelijke opgaven die de komende jaren steeds meer samenkomen. De vraag naar woningen, bereikbaarheid, voorzieningen en een duurzame leefomgeving groeit, terwijl de beschikbare ruimte schaarser wordt en opgaven rond mobiliteit, klimaat, economie en leefkwaliteit elkaar steeds sterker beïnvloeden. Dit vraagt om duidelijke keuzes en een langetermijnkoers van groeien in balans.
Daarvoor is een integrale benadering noodzakelijk: ruimtelijke ontwikkeling, duurzaamheid en maatschappelijke opgaven worden niet los van elkaar bekeken, maar in samenhang aangepakt. We zoeken actief naar oplossingen waarin functies elkaar versterken en waarin de kwaliteit en aantrekkelijkheid van Veenendaal behouden blijven en verder worden vergroot. We profileren Veenendaal als een aantrekkelijke stedelijke gemeente met een sterke economie, goede bereikbaarheid en een groene, gezonde leefomgeving.
Regionale afstemming is daarbij een essentiële randvoorwaarde. Samen met onze buurgemeenten stemmen we woningbouw, voorzieningen en mobiliteit op elkaar af. Daarmee wordt groei in samenhang opgevangen en bijdraagt aan een evenwichtige ontwikkeling van wonen, bereikbaarheid en leefbaarheid. Voor uitbreiding en nieuwe bouwlocaties zijn we bovendien sterk afhankelijk van onze buren, omdat deze vaak aan of over gemeentegrenzen liggen. Gezamenlijke keuzes zijn daarom onmisbaar, ook voor een goed functionerend regionaal mobiliteitsnetwerk.
Daar komt bij dat het Rijk steeds meer inzet op regio's als schaalniveau voor investeringen, programmering en besluitvorming. Een sterke regionale samenwerking is daarmee niet alleen praktisch noodzakelijk, maar ook een belangrijke voorwaarde om gezamenlijk aanspraak te kunnen maken op middelen en invloed op landelijke keuzes.

Financiën Programma 1

Bedragen x € 1.000	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	-84.302	-44.636	-43.411	-43.419
Lasten	105.268	64.427	63.192	62.876
Saldo programma (voor mutaties reserves)	**20.965**	**19.791**	**19.781**	**19.457**
Beschikkingen	-3.218	-3.155	-3.276	-2.726
Stortingen	672	605	846	1.151
Saldo mutaties reserves	**-2.546**	**-2.550**	**-2.430**	**-1.575**
Saldo programma (na mutaties reserves)	**18.420**	**17.241**	**17.350**	**17.882**

Thema's Programma 1

I. Wonen
II. Mobiliteit
III. Duurzaamheid
IV. Economie
V. Overig

Verbonden partijen Programma 1

- Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

- Omgevingsdienst Utrecht (ODU)
- Centrumregeling Meten en monitoren afvalwater en grondwater Vallei en Veluwe
- Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost BV (OVO)
- Duurzame Energie Veenendaal-Oost Holding BV (DEVO Holding)
- Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV)
- Stichting Ontmoetingshuis
- Parkeervoorzieningen (Tricotage en Arie van Hensbergen)

Thema I – Wonen

Thema Wonen

Veenendaal maakt deel uit van Regio Foodvalley, waar de woningbehoefte de komende jaren sterk groeit. Het NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley werkt samen aan een gezamenlijke koers voor verstedelijking richting 2040. De Woondeal vertaalt deze opgave naar concrete afspraken over woningbouw tot 2030, inclusief de randvoorwaarden om deze groei mogelijk te maken.

Ambitie
We willen voldoende en passende huisvesting realiseren, in wijken met voldoende voorzieningen waar de kwaliteit van wonen en leven voor alle inwoners nu en in de toekomst centraal staat

Richtinggevende doelen raadsakkoord

1. Stimuleren doorstroming op de woningmarkt
We bevorderen verhuisbewegingen zodat de (bestaande) woningvoorraad beter aansluit bij de levensfase en woonbehoefte van inwoners. Daarbij houden we rekening met demografische ontwikkelingen, zodat er woningen beschikbaar zijn voor ouderen én jongeren.

2. Goede woonkwaliteit in wijken behouden, waar nodig versterken
We realiseren en waarborgen veilige en leefbare woonwijken met een goede balans tussen wonen, groen, bereikbaarheid en voorzieningen.

3. Voldoende (maatschappelijke) voorzieningen
We zorgen voor een basispakket aan voorzieningen per wijk en voldoende centrale voorzieningen op stadsniveau.

4. Goede relatie met buurgemeenten onderhouden
We versterken regionale samenwerking en afstemming om gezamenlijk uitvoering te geven aan de gemaakte regionale afspraken op het gebied van wonen en de daarbij behorende schaalsprong uit te voeren.

5. Innovatief en toekomstgericht bouwen
We benutten (innovatieve) bouwmogelijkheden om de toekomstige woonbehoefte van onze inwoners in te vullen.

Samenhang met

- Mobiliteit
- Duurzaamheid
- Leefbaarheid
- Veiligheid

- Maatschappelijke voorzieningen
- Bestaanszekerheid

Beleid gerelateerd aan thema Wonen

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Omgevingsvisie Veenendaal 2030	17/12/2020
Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025	25/11/2021
Woonvisie	03/06/2024
Volkshuisvestingsprogramma	verwacht Q2 2027
Huisvestingsverordening	verwacht 2027
Strategische Agenda Regio Foodvalley 2026-2030	

Actuele ontwikkelingen thema Wonen

Per 1 juli 2026 is de Wet regie op volkshuisvesting van kracht. Deze wet verplicht gemeenten, provincies en het Rijk om een Volkshuisvestingsprogramma vast de stellen. De deadline voor dit programma is voor gemeenten 1 juli 2027. Het Volkshuisvestingsprogramma vervangt de Woonvisie en is uitvoerend van aard: wat gaan we bouwen, voor wie, waar, wanneer en hoeveel. De onderliggende visie met de uitgangspunten op het gebied van wonen staat beschreven in de lokale Omgevingsvisie. Het programma gaat in op de onderwerpen Wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid en vormt de basis voor de prestatieafspraken met Veenvesters. Voor de invulling van het programma worden de huidige woningvoorraad, de recente verhuizingen en de woonbehoefte onderzocht. Daarnaast is het verplicht om alle mogelijkheden tot het benutten van de bestaande gebouwenvoorraad voor wonen in kaart te brengen. Ook de mogelijkheden voor het bereiken van maximale doorstroming en de toekomstige behoefte aan diverse zorgwoningen krijgen een plek.

De wet schrijft voor een groot deel al voor welke kaders er moeten landelijk worden gehanteerd en dat afstemming met de woningmarktregio gemeenten (Foodvalley) verplicht is. Het is aan de gemeenten samen om per woningbouwregio te zorgen voor gemiddeld 30% sociale huur en 2/3 betaalbare woningen in de bouwplanning. Hierdoor zijn lokale afwegingen vanaf nu veel minder mogelijk. Ook het toezicht op de bouwplanning wordt door de provincies in regionaal verband gedaan. Op basis van de regionale bouwafspraken en de bestaande Woondeal regio FoodValley worden vervolgens de lokale Volkshuisvestingsprogramma’s opgesteld en door het college vastgesteld. Bij het niet voldoen aan de regionale afspraken wordt een nalatige gemeente individueel door de provincie ter verantwoording geroepen. Voor de realisatie van het Volkshuisvestingsprogramma en de benodigde onderzoeken is al budget beschikbaar.

In de Wet regie op de volkshuisvesting zijn ook diverse aandachtsgroepen beschreven die iedere gemeente op basis van de regionale kaders in haar Huisvestingsverordening op moet gaan nemen. Deze groepen krijgen een verplichte urgentiestatus. Ook de aanpassing van de Verordening wordt in regionaal verband voorbereid en uiterlijk 31 december 2027 via de gemeenteraden vastgesteld. De huisvesting van deze aandachtgroepen wordt op basis van “fair share” naar rato van inwoneraantal verdeeld over de regiogemeenten. Daarmee wordt voorkomen dat deze groepen alleen in de grotere steden terecht komen waar de meeste voorzieningen zijn. Bij feitelijke toewijzing gaan we zoveel mogelijk uit van het principe ‘wonen waar de kans op een goede (her)start het grootst is.’ De diverse aandachtsgroepen en wettelijke urgentiegroepen zijn onder andere medisch urgenten, gezinnen met minderjarige kinderen in een thuisloze situatie en uitstromers vanuit bijvoorbeeld beschermd wonen en klinische GGZ, maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, slachtoffers mensenhandel, jeugdzorg met verblijf, ex-gedetineerden en uitstappende sekswerkers.

Vanwege de vergrijzing en het streven om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen, zijn er meer specifieke woningen nodig voor ouderen. Dit kunnen zijn nultredenwoningen, geclusterde woonvormen en/of zorggeschikte woningen. Deze landelijke ambitie vraagt borging in de lokale woningprogrammering. Bij de realisatie van voldoende betaalbare woningen

is steeds meer een spanningsveld tussen het hoge lokale ambitieniveau enerzijds (duurzaamheid, groen, parkeren enz.) en de financiële haalbaarheid van het bouwplan anderzijds. Hierbij is het vooral van belang om duidelijk te krijgen welke eisen een gemeente sinds de inwerkingtreding van de Wet regie nog wel mag stellen aan woningbouw en welke niet.

Taakvelden thema Wonen

Taakveld (bedragen x1000)	B/L	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
8.1A Ruimtelijke Ordening	Baten	-77	-77	-77	-77
	Lasten	2.122	2.122	2.122	2.122
Totaal 8.1A Ruimtelijke Ordening		**2.045**	**2.045**	**2.045**	**2.045**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Baten	-54.871	-15.789	-15.110	-15.226
	Lasten	54.971	15.889	15.210	15.326
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		**100**	**100**	**100**	**100**
8.3A Wonen en bouwen	Baten	-150	-154	-150	-150
	Lasten	203	207	203	203
Totaal 8.3A Wonen en bouwen		**53**	**53**	**53**	**53**
8.3B Wonen en bouwen	Baten	-2.293	-2.236	-2.236	-2.236
	Lasten	3.685	3.627	3.627	3.627
Totaal 8.3B Wonen en bouwen		**1.392**	**1.392**	**1.391**	**1.391**
8.3D Wonen en bouwen	Baten	-19	-19	-19	-19
	Lasten	511	506	417	216
Totaal 8.3D Wonen en bouwen		**492**	**487**	**397**	**196**
Totaal thema 1.1 Wonen		**4.081**	**4.076**	**3.986**	**3.785**

Omschrijving (toelichting)

Het taakveld Grondexploitatie (8.2) is, m.u.v. de raming van het initiatievenbudget van € 100.000, budgettair neutraal doordat de mutaties verwerkt worden op de boekwaarde. Op basis van het projectenboek worden elk jaar de raming van de lasten en baten in de Programmabegroting geactualiseerd. De raming van de grondexploitaties en MPG's is gebaseerd op het Projectenboek 2026. Het verschil van de omvang van de ramingen in 2027 ten opzichte van de jaren erna wordt veroorzaakt door met name het feit dat Veenendaal-Oost aflopend is, de subsidiestroom binnen het project Spoorzone op dit grootboek geheel in 2027 geraamd is (binnen de projectadministratie is deze meerjarig wel onderverdeeld in de subprojecten) en de grondexploitatie Brouwerspoort in 2027 afgesloten wordt. Voor nadere informatie wordt verwezen naar het Projectenboek.

Thema II – Mobiliteit

Thema Mobiliteit

Omschrijving (toelichting)

Veenendaal werkt aan een duurzaam en toekomstbestendig mobiliteitssysteem dat meegroeit met de stad en de regio. Binnen Regio Foodvalley en de bredere verstedelijkingsstrategie zetten we in op sterke OV-verbindingen, een goede regionale bereikbaarheid, een aantrekkelijk netwerk voor lopen en fietsen en passende, toekomstbestendige parkeervoorzieningen. Zo blijven woongebieden, voorzieningen en economische centra goed bereikbaar en draagt mobiliteit bij aan een gezonde en veilige leefomgeving.

Ambitie

We willen dat Veenendaal een veilige en goed bereikbare gemeente is, met een vlotte verkeersdoorstroming, passende parkeervoorzieningen en een breed mobiliteitsaanbod met ruimte voor eigen vervoerkeuze voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Richtinggevende doelen raadsakkoord

1. Verbeteren bereikbaarheid
We versterken de bereikbaarheid van voorzieningen, woonwijken en werklocaties in en rond Veenendaal door te kiezen voor nabijheid (o.a. een goede spreiding van voorzieningen) en het realiseren van goede en comfortabele routes voor alle vervoerswijzen.

2. Vergroten verkeersveiligheid
We realiseren een veilige leefomgeving door weginrichting, bewustwording en handhaving, zodat alle weggebruikers zich veilig kunnen verplaatsen.

3. Bevorderen doorstroming
We bevorderen een efficiënte en vlotte verkeersafwikkeling op het hoofdwegennet van, naar en binnen Veenendaal. Dit doen in we in samenwerking met betrokken medeoverheden.

4. Een passende gebiedsgerichte parkeeraanpak
We realiseren een toekomstbestendige parkeersituatie, afgestemd op de gebiedsdiversiteit en de behoeften van bewoners, ondernemers en bezoekers.

5. Bereikbaarheid voor iedereen
We investeren tijdig in een gevarieerd mobiliteitsaanbod dat keuzevrijheid biedt, passend bij de groei en ontwikkeling van Veenendaal. Zodat iedereen zelfstandig, toegankelijk en betaalbaar kan reizen en kan deelnemen aan de samenleving.

Samenhang met

- Wonen
- Economie
- Veiligheid
- Duurzaamheid
- Leefbaarheid

Beleid gerelateerd aan thema Mobiliteit

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Aanpak deelmobiliteit	20/11/2025
Notitie parkeernormen Veenendaal 2020	26/11/2020
Ontwikkelkader Het Ambacht (incl. parkeren)	
Parkeervisie Veenendaal 2013-2020	
Parkeerverordening	
Visie openbare laadinfrastructuur 2030 Gemeente Veenendaal	11/06/2024

Actuele ontwikkelingen thema Mobiliteit

Binnen het thema Mobiliteit onderscheiden we vijf ontwikkelingen: verbeteren bereikbaarheid, vergroten verkeersveiligheid, bevorderen doorstroming, passende en gebiedsgerichte parkeeraanpak en bereikbaarheid voor iedereen.

Verbeteren bereikbaarheid

Mobiliteit en netcongestie

Mede door de hoge brandstofprijzen neemt de verkoop van elektrische voertuigen toe. De verwachting is dat deze trend zich voortzet. Hierdoor groeit de vraag naar laadinfrastructuur. Tegelijkertijd vormt de netcongestie een beperking voor het realiseren van nieuwe laadinfrastructuur. In 2027 moet nieuw beleid en een nieuwe aanpak worden ontwikkeld voor slim laden.

Binnenstadlogistiek

De centrumfunctie voor de binnenstad blijft behouden, maar het aantal woningen in het centrum is fors toegenomen en groeit de komende jaren. Dit vraagt om een andere kijk op logistiek, waarbij ondernemers goed bevoorraad kunnen blijven en bewoners en bezoekers zo min mogelijk hinder ondervinden van logistiek verkeer op het gebied van verkeersveiligheid, geluid en luchtkwaliteit. In samenwerking met ondernemers en bewoners wordt hiervoor in 2027 een plan opgesteld.

Openbaar vervoer

Op dit moment heeft de gemeente een reactieve rol als het gaat om openbaar vervoer. De openbaarvervoerautoriteiten sturen jaarlijks het vervoerplan voor het volgende jaar toe, waarop de gemeente adviseert. In 2027 gaan we, op basis van onze eigen mobiliteitsvisie en rekening houdend met gebiedsontwikkelingen, een toekomstvisie voor het openbaar vervoer opstellen. Hiermee kan gericht het gesprek worden gevoerd met provincies en openbaarvervoerbedrijven om te komen tot een toekomstbestendig ov-netwerk.

Intensivering internationaal treinverkeer

Het Rijk wil het internationale treinverkeer tussen Utrecht – Arnhem – Duitsland (UAD) intensiveren. Hiervoor wordt een studie uitgevoerd. Verschillende scenario's worden doorgerekend. De uitkomsten uit dit onderzoek zouden mogelijk een negatief effect kunnen hebben op het aantal stops op de stations Veenendaal – De Klomp en Ede-Wageningen. In het kader van de regionale woningbouwambitie is het wenselijk om het aantal stops op deze stations juist te behouden en waar mogelijk te versterken. Afhankelijk van de vervolgstappen en de uitkomsten van het onderzoek kan het in 2027 noodzakelijk zijn om aanvullende expertise voor dit dossier in te huren.

Vergroten verkeersveiligheid

Beleidswijziging nieuwe voertuigcategorieën

De ontwikkelingen rondom nieuwe (elektrische) voertuigen gaan snel. Een voertuig wordt pas toegelaten op de openbare weg na goedkeuring door de RDW. Nieuwe voertuig categorieën brengen veelal nieuwe vraagstukken met zich mee, bijvoorbeeld over de keuzes in weginrichting. Het bestaande beleid vraagt dan ook om aanpassing, zodat voldoende flexibel kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen.

Lokale aanpak verkeersveiligheid

In september 2025 heeft het college het Verkeersveiligheidsplan Veenendaal vastgesteld. In 2027 wordt dit plan uitgewerkt tot een Lokale Aanpak Verkeersveiligheid, waarin de maatregelen uit het Verkeersveiligheidsplan worden vertaald naar concrete acties, inclusief planning en kostenraming.

Bevorderen doorstroming

Maatregelen Verkeerscirculatieplan (VCP)

In 2027 wordt het Verkeerscirculatieplan (VCP) opgeleverd en ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. In dit plan wordt de wegencategorisering herzien en worden maatregelen voorgesteld om de doorstroming binnen Veenendaal te verbeteren en de verkeersveiligheid te vergroten. De uitvoering van deze maatregelen vraagt naar verwachting om een aanzienlijke investering. De omvang hiervan is op dit moment nog niet bekend.

Rondweg-Oost

De verbreding van Rondweg-Oost is al langere tijd noodzakelijk om het verkeer in Veenendaal goed te kunnen afwikkelen. Het eerste deel van het traject is inmiddels gerealiseerd. Voor het tweede deel worden twee varianten onderzocht en beoordeeld op aspecten als ruimtelijke inpassing, doorstroming en kosten. Dit moet in 2027 leiden tot een besluit over de voorkeursvariant.

Rijnbrug

De Rijnbrug is niet toekomstbestendig. Op dit moment levert de brug dagelijks al veel vertraging op in de spitsen en in de toekomst zal dit verder toenemen. Provincies Utrecht en Gelderland onderzoeken mogelijkheden om de capaciteit van de brug te vergroten. Hiervoor worden verschillende varianten uitgewerkt. Hoewel Veenendaal geen directe ligging heeft aan de Rijnbrug, vormt de verbinding een cruciale verbinding tussen de A12 en A15 en verschillende regio’s. Het is daarom van belang om in 2027 deel te nemen aan de projectgroep, de belangen van Veenendaal te behartigen en regionaal af te stemmen en samen te werken op dit dossier.

Een passende gebiedsgerichte parkeeraanpak

Parkeerbeleidsplan

In 2027 wordt het Parkeerbeleidsplan opgeleverd en ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. Naast het vaststellen van beleid maakt ook de implementatie van de gekozen aanpak onderdeel uit van het plan. Dit vraagt om extra capaciteit en middelen. Op dit moment is nog niet bekend welke investering hiervoor benodigd is.

Bereikbaarheid voor iedereen

Vervoerongelijkheid

De kosten van levensonderhoud, waaronder de kosten voor vervoer, blijven stijgen. Veel mensen zijn afhankelijk van betaalbaar vervoer om deel te kunnen nemen aan de samenleving. Bijvoorbeeld voor werk, sport en hobby's of sociale contacten. In 2027 gaan we een plan opstellen om vervoersongelijkheid tegen te gaan. Daarbij onderzoeken we waar inwoners behoefte aan hebben, welke mogelijkheden beschikbaar zijn, welke (financiële) drempels zij ervaren en welke oplossingen nodig zijn.

Aanpak deelmobiliteit

Deelmobiliteit bevindt zich nog steeds in een ontwikkelfase. Doordat veel gemeenten experimenteren met verschillende vormen van deelmobiliteit, wordt steeds meer inzicht

verkregen in succesvolle en minder succesvolle concepten. In 2027 evalueren we de aanpak deelmobiliteit. Daarnaast werken we samen met Ede, Wageningen en de Groene Metropoolregio aan een regionaal deelfietsensysteem. Afhankelijk van de besluitvorming kan op termijn sprake zijn van een investeringsbehoefte.

Taakvelden thema Mobiliteit

Taakveld (bedragen x1000)	B/L	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
0.63 Parkeerbelasting	Baten	-3.551	-3.611	-3.618	-3.618
Totaal 0.63 Parkeerbelasting		**-3.551**	**-3.611**	**-3.618**	**-3.618**
2.1A Verkeer en vervoer	Baten	-746	-682	-682	-682
	Lasten	12.989	13.087	13.087	13.071
Totaal 2.1A Verkeer en vervoer		**12.244**	**12.404**	**12.404**	**12.389**
2.1B Verkeer en vervoer	Lasten	278	278	278	278
Totaal 2.1B Verkeer en vervoer		**278**	**278**	**278**	**278**
2.1C Verkeer en vervoer	Baten	-67	-67	-67	-67
	Lasten	346	346	346	346
Totaal 2.1C Verkeer en vervoer		**279**	**279**	**279**	**279**
2.1D Verkeer en vervoer	Lasten	126	126	126	126
Totaal 2.1D Verkeer en vervoer		**126**	**126**	**126**	**126**
2.1E Verkeer en vervoer	Lasten	22	22	22	22
Totaal 2.1E Verkeer en vervoer		**22**	**22**	**22**	**22**
2.2A Parkeren	Lasten	1.747	1.764	1.838	1.836
Totaal 2.2A Parkeren		**1.747**	**1.764**	**1.838**	**1.836**
2.2B Parkeren	Lasten	1.307	1.306	1.306	1.345
Totaal 2.2B Parkeren		**1.307**	**1.306**	**1.306**	**1.345**
Totaal thema 1.2 Mobiliteit		**12.453**	**12.569**	**12.636**	**12.658**

Thema III – Duurzaamheid

Thema Duurzaamheid

Veenendaal werkt aan een duurzame toekomst door in te zetten op circulariteit, energieneutraliteit en klimaatadaptatie. In het Opgaveperspectief Duurzaam Veenendaal is vastgelegd wat deze ambities concreet betekenen en hoe we toewerken naar een circulair, energieneutraal en klimaatbestendig Veenendaal in 2050. Duurzaamheid wordt structureel verankerd in de ontwikkeling van de stad.

Ambitie

We willen dat Veenendaal zich ontwikkelt tot een duurzame en klimaatbestendige gemeente, waarin inwoners, ondernemers en organisaties worden gestimuleerd om op een haalbare en passende manier bij te dragen aan een gezonde toekomst.

Richtinggevende doelen raadsakkoord

1. Vergroenen van Veenendaal
We hebben aandacht voor groenvoorzieningen en klimaatbestendige inrichting om de leefbaarheid, biodiversiteit en aantrekkelijkheid van Veenendaal te verbeteren.

2. Iedereen kan meedoen in de duurzame transities
We stimuleren brede deelname van inwoners, organisaties en bedrijven aan duurzame initiatieven op het gebied van duurzame energie, circulariteit en vergroening (groen, water en klimaat). We geven hierbij meer aandacht aan kwetsbare buurten en/of kwetsbare groepen.

3. Veenendaal werkt aan een circulaire samenleving
We stimuleren het hergebruik van grondstoffen (inclusief grondwater) omdat we dit als randvoorwaarde zien voor de ontwikkeling van een vitale samenleving.

4. Het is van belang dat er ruimte is voor energie opwek en opslag
We nemen maatregelen om de consequenties van netcongestie te beperken, o.a. door het creëren van voldoende fysieke en ruimtelijke mogelijkheden voor duurzame energieopwekking en energieopslag ter ondersteuning van een toekomstbestendig energiesysteem.

Samenhang met

- Wonen
- Mobiliteit
- Economie
- Leefbaarheid

Beleid gerelateerd aan thema Duurzaamheid

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Opgaveperspectief Duurzaam Veenendaal	21/03/2024
Plan van Afval naar Grondstof	22/01/2026
Programmaplan Living Lab Circulair 2024-2028	01/02/2024
Strategische Agenda Regio Foodvalley 2026-2030	
regionale energiestrategie Foodvalley	28/06/2021
beleidsplan huishoudelijk afval 2022-2025	16/09/2021
Omgevingsprogramma Energieneutraal Veenendaal 2022-2025	16/12/2021
Transitievisie Warmte 1.0	16/12/2021
Opgaveperspectief Duurzaam Veenendaal	21/03/2024
Visie openbare laadinfrastructuur 2030 gemeente Veenendaal	21/03/2024

Actuele ontwikkelingen thema Duurzaamheid

We werken programmatisch aan de drie klimaattransities: circulariteit, klimaatadaptatie en energietransitie vanuit het opgaveperspectief Duurzaam Veenendaal. In het raadsakkoord zijn vier specifieke (samenhangende) richtinggevende doelen benoemd: vergroenen van Veenendaal, de circulaire samenleving, ruimte voor energie-, opwek-, en –opslag en duurzame transities voor iedereen.

Zoals aangegeven bij de vaststelling van het opgaveperspectief in maart 2024 evalueren wij in 2027 de kaders om te zien waar en in welke mate bijsturing in doelen of in activiteiten wenselijk of noodzakelijk is. Hierin worden ook de onderliggende programma's betrokken.

<u>Het vergroenen van Veenendaal</u>
In 2027 leggen we het beleidsplan Groen, Blauw, Klimaat ter besluitvorming voor aan de raad. Daarmee geven we onder andere invulling en bestuurlijk richting aan de uitvoering van de Europese Natuurherstelverordening die sinds 2024 in werking is getreden, het nog vast te stellen Nederlandse natuurplan en de gemeentelijke opgave voor klimaatadaptatie. Het plan bevat de doelen, uitvoeringsstrategie, financiële consequenties en benodigde keuzes voor vergroening, water en klimaat. De uitwerking vindt plaats via onder meer het beheerplan openbare ruimte, de Omgevingsvisie en omgevingsplannen.

Circulaire samenleving
In 2027 geven we verder uitvoering aan de circulaire opgave uit het Opgaveperspectief Duurzaam Veenendaal, het Integraal huisvestingsplan (IHP) en de routekaart verduurzaming Vastgoed. Bij maatschappelijk vastgoed en de uitvoering van het IHP wordt circulariteit nadrukkelijker meegenomen in ontwerp, materiaalkeuzes, aanbesteding en beheer. Daarmee geven we richting aan het verminderen van grondstoffengebruik en het toekomstbestendig realiseren van gemeentelijke voorzieningen.

Daarnaast wordt drinkwater steeds nadrukkelijker onderdeel van de circulaire opgave. In lijn met het landelijke plan van aanpak drinkwaterbesparing zetten we in op bewustwording bij inwoners, drinkwaterbesparing bij nieuwbouw en publieke voorzieningen en samenwerking met provincie, waterschap en Vitens. Dit vraagt dat drinkwater als schaarse grondstof wordt meegewogen in ruimtelijke afwegingen, klimaatadaptief bouwen en toekomstige investeringskeuzes.

Ruimte voor energie opwek en opslag
Om op lange termijn en op grote schaal voldoende ruimte te reserveren, geven we energieopwekking, energieopslag en energie-infrastructuur in 2027 een duidelijke plek in de Omgevingsvisie, zodat de benodigde ruimte integraal wordt afgewogen met andere ruimtelijke opgaven.

Ondertussen werken we in 2027 ook beleid uit voor de verantwoorde plaatsing van (grootschalige) batterijsystemen op bedrijventerreinen. We werken samen met Stedin aan een gebiedsgerichte wijkaanpak om de uitbreiding van het elektriciteitsnet in woonwijken planmatig mogelijk te maken. Ter ondersteuning van de uitrol van warmtenetten in de bestaande stad, sluiten we een samenwerkingsovereenkomst met Veenwarmte om afspraken vast te leggen over de aanleg en inpassing van warmte-infrastructuur op en onder de grond.

Iedereen kan meedoen in de duurzame transities
Bij alle duurzaamheidsopgaven streven we naar klimaatrechtvaardigheid: iedere inwoner moet kunnen meedoen, profiteren van de voordelen van verduurzaming en beschermd worden tegen de nadelige gevolgen van klimaatverandering, waarbij extra aandacht uitgaat naar kwetsbare inwoners en wijken.

Daarom zetten we in 2027 onder andere in op de volgende acties:

1. In het op te stellen beleidsplan Groen, Blauw, Klimaat besteden we expliciet aandacht aan de bereikbaarheid van koele plekken voor iedereen in Veenendaal;
2. Binnen de Veense Isolatieactie geven we extra aandacht aan kwetsbare wijken;
3. Bij de wijkselectie binnen het Warmteprogramma geven we prioriteit aan kwetsbare wijken;
4. We onderzoeken mogelijkheden voor energiegemeenschappen, zodat ook huurders kunnen deelnemen;
5. We werken samen met het sociaal domein en maatschappelijke partners aan een structurele aanpak van energiearmoede;
6. We maken circulaire initiatieven (deelconcepten, hergebruiksinitiatieven) voor alle bewoners van Veenendaal bereikbaar.
7. In 2027 stellen we een plan op om vervoersongelijkheid tegen te gaan. Daarbij onderzoeken we waar inwoners behoefte aan hebben, welke mogelijkheden beschikbaar zijn, welke (financiële) drempels zij ervaren en welke oplossingen nodig zijn.

Netcongestie

In 2026 is voor netaansluitingen het prioriteringskader van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) in fases ingevoerd. Onderdeel van dit prioriteringskader is dat gemeenten al in een vroeg stadium netcapaciteit voor ontwikkelingen kunnen aanvragen (het proces ‘eerder aanvragen'). Deze aanvraag maakt dat projectontwikkelaars eerder zekerheid krijgen over de beschikbaarheid van capaciteit op het elektriciteitsnet, zodat ontwikkelingen met minder risico mogelijk zijn. Vanuit de netbeheerders is aangegeven dat hieraan kosten zijn verbonden voor de aanvrager. Uiteindelijk kunnen deze kosten worden doorgelegd aan de ontwikkelaars, maar voorfinanciering vanuit de gemeente is noodzakelijk. Hiervoor volgt mogelijk in 2027 een voorstel.

Daarnaast vraagt het proces van eerder aanvragen en het toekennen van maatschappelijke prioriteit personele capaciteit, het is nog niet duidelijk hoe dit proces loopt en welke capaciteit dit vraagt.

Netcongestie heeft daarnaast invloed op de ontwikkeling van maatschappelijk vastgoed (zoals bijvoorbeeld het theater) en op de verduurzaming van mobiliteit. Beide activiteiten (uitgezonderd vastgoed primair onderwijs), krijgen geen prioriteit. Het risico bestaat dat extra (tijdelijke) voorzieningen noodzakelijk zijn om deze maatschappelijke ontwikkelingen mogelijk te maken.

Taakvelden thema Duurzaamheid

Taakveld (bedragen x1000)	B/L	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
7.2A Riolering	Lasten	205	63	63	63
Totaal 7.2A Riolering		**205**	**63**	**63**	**63**
7.4C Milieubeheer	Lasten	1.661	1.661	1.661	1.709
Totaal 7.4C Milieubeheer		**1.661**	**1.661**	**1.661**	**1.709**
7.4D Milieubeheer	Baten	-43	-48	-48	-48
	Lasten	3.096	2.490	2.490	2.140
Totaal 7.4D Milieubeheer		**3.053**	**2.442**	**2.442**	**2.092**
Totaal thema 1.3 Duurzaamheid		**4.919**	**4.165**	**4.165**	**3.864**

Op het taakveld 7.2A riolering zijn de lasten zijn in 2028 ongeveer € 125.000 hoger dan in 2027. Dat komt doordat we een groter bedrag in de voorziening riolering storten (ongeveer € 122.000 meer). De riolering is een gesloten systeem, de kosten worden volledig door de rioolheffing gedekt. Deze stijging loopt in 2029 en 2030 verder door. In november volgt het tariefbesluit. Dan is bekend welk bedrag daadwerkelijk aan de voorziening wordt onttrokken.
Op het taakveld Duurzaamheid (7.4D) zijn de lasten in 2028 en verder lager dan in 2027. Dit komt doordat de planfinanciering die de gemeente in het kader van de CDOKE krijgt (en de bijbehorende raming van de lasten) wel voor 2027 in de begroting is opgenomen, maar niet voor de jaren voor 2028 en verder vanwege regelgeving vanuit het Rijk. Daarnaast zijn de geraamde lasten in het laatste jaar van deze meerjarenbegroting wat lager dan in 2029 doordat de lasten (en dekking hiervoor) van het Programma ETV niet structureel zijn en aflopen.

Thema IV - Economie

Thema Economie

Veenendaal werkt aan een toekomstbestendige economie die ruimte biedt voor innovatie, ondernemerschap en duurzame groei. Samen met regionale partners versterken we de Food-, ICT- en Techclusters (FIT), moderniseren we bedrijventerreinen en stimuleren we stedelijk werken. Ook investeren we in sterke ondernemersdienstverlening en een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zodat Veenendaal een aantrekkelijke en veerkrachtige economische gemeente blijft.

Ambitie

We willen dat Veenendaal een gemeente is waarin een aantrekkelijke binnenstad, regionale positionering als ICT-stad en een sterk vestigingsklimaat elkaar versterken en zorgen voor een vitale, stedelijke economie.

Richtinggevende doelen raadsakkoord

1. Een aantrekkelijke en levendige winkelstad
We zetten in op een aantrekkelijk en levendig centrum waar winkelen, ontmoeten, verblijven en wonen samenkomen.

2. Versterken van de economische positie van Veenendaal
We blijven Veenendaal positioneren als ICT-stad binnen de regio, waarbij aandacht is voor de groeisectoren Food en Tech. Er is een gezonde balans tussen ICT en de maakindustrie, waarbij zij elkaar versterken. De lokale ondernemer vormt daarbij de basis voor verdere economische groei en herkenbaarheid.

3. Verbeteren van vestigingsklimaat voor ondernemers
In samenwerking met de regio Foodvalley creëren we een aantrekkelijk en toekomstbestendig ondernemingsklimaat waarin lokale ondernemers behouden blijven en nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen, groeien en innoveren.

4. Vitale woon-werkstad
We zorgen bij groei van het aantal woningen voor voldoende werk, zodat Veenendaal aantrekkelijk blijft om te wonen en te werken. Als uitgangspunt hanteren we: één woning, één werkplek.

Samenhang met

- Wonen
- Mobiliteit
- Duurzaamheid
- Veiligheid

Beleid gerelateerd aan Thema Economie

Excel-tabel

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Beleid perifere detailhandel Foodvalley 2020 – 2025	16/12/2021
Detailhandelsbeleid Veenendaal 2023-2026	16/11/2022
Visie Bedrijventerreinen 2022-2030	26/01/2023
Regionaal Programma Werklocaties	
Strategische Agenda Regio Foodvalley 2026-2030	
Kantorenbeleid Utrecht/kantorenvisie Regio Foodvalley	
Omgevingsvisie	
Programmaplan Living Lab Circulair 2024-2028	01/02/2024
verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) 2023-2027	15/09/2022

Actuele ontwikkelingen thema Economie

Economische agenda 2040
In 2027 geven we uitvoering aan de Economische Agenda 2040. Hierin wordt het profiel van Veenendaal als FIT-gemeente (Food, ICT en Tech) verder uitgewerkt, met aandacht voor innovatie, ecosystemen, talentontwikkeling, ondernemerschap en economische ruimte. De ontwikkeling van de Spoorzone, binnenstad en de toekomstige uitbreiding rondom Veenendaal-De Klomp worden hierin meegenomen. Deze agenda is richtinggevend voor toekomstige uitvoeringsprogramma's en investeringskeuzes.

Arbeidsmarkt
De krapte op de arbeidsmarkt blijft naar verwachting. Vooral in de ICT, techniek en innovatieve maakindustrie groeit de vraag naar gekwalificeerd personeel. Door deze krapte en de veranderende werkgelegenheid vanwege AI, richten we onze aandacht op het leggen van de juiste verbindingen binnen het onderwijs, de ICT-sector en de maakindustrie, met als uitgangspunt een leven lang leren. We nemen hiertoe deel in de regionale Human Capital Agenda (HCA) en zoeken hierbij verbinding tussen ICT en maakindustrie.

Bedrijventerreinen
De kwaliteit en toekomstbestendigheid van bedrijventerreinen worden steeds belangrijker voor het vestigingsklimaat. Door de veranderende bedrijfsprocessen, dienstverlening en productie binnen bedrijven is behoefte aan andersoortige werklocaties, zoals innovatielocaties en campussen. Ook stedelijk werken en gestapeld bouwen hebben impact.

In het kader van de Green Deal werken wij samen met de Commissie Duurzaam en het bedrijfsleven in 2027 diverse projecten verder uit. Bijvoorbeeld Werklandschappen van de Toekomst op de Nijverkamp, Lokaal Energieteam Veenendaal voor energievraagstukken, Energiehub op de Vendel en vergroening op diverse bedrijventerreinen. Daarnaast werken we aan verbetering van de bereikbaarheid en parkeeroplossingen. In 2027 worden de eerste aanzetten hiertoe gegeven.

Regionaal beleid
In de Regio Foodvalley wordt met de andere FV-gemeenten gewerkt aan een "Visie Ruimte voor Economie" en het "Regionaal Programma Werklocaties". Het economisch profiel van Veenendaal moet hierin worden geborgd. Om voldoende ruimte te borgen voor ons bedrijfsleven moeten wij intensief samenwerken met buurgemeenten en de provincie. Binnen de Regio Foodvalley wordt de gezamenlijke ruimtevraag in beeld gebracht en wordt gezocht naar mogelijke (gezamenlijke) uitbreidingsruimte in de regio. Daar willen we ook ons economisch profiel Food, ICT en Tech nadrukkelijk vormgeven.

Versterking vestigingsklimaat
Om ons vestigingsklimaat te versterken gaan wij in 2027 de samenwerking met de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) en Economic Board Utrecht (EBU) verstevigen. Verdere acties om, innovaties bij de maakbedrijven via expertise en/of investeringen te bevorderen, profilering van ICT en aansluiting op regionale en (inter-)nationale innovatie-ecosystemen, worden in 2027 verder uitgewerkt.

BIZ-verkiezing
In 2027 wordt de verkiezing van de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) gehouden voor de binnenstad. Dit is een wettelijk instrument waarmee alle ondernemers en pandeigenaren in de binnenstad gezamenlijk investeren in de kwaliteit en uitstraling van (het afgebakende gebied van) de binnenstad. De voorwaarde van toepassing van dit instrument is dat de meerderheid van de deelnemers achter dit plan staat via een schriftelijke stemming aan de hand van een verkiezing.

Evaluatie
Eind 2027 evalueren we de Stimuleringsregeling transformatie en verplaatsing detailhandel Veenendaal 2026-2027. De vorm van deze evaluatie wordt nog uitgewerkt.

Taakvelden Thema Economie

Excel-tabel

Taakveld (bedragen x1000)	B/L	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
0.64B Belastingen overig	Baten	-645	-645	-645	-645
Totaal 0.64B Belastingen overig		**-645**	**-645**	**-645**	**-645**
3.1A Economische ontwikkeling	Lasten	1.263	1.193	1.193	1.193
Totaal 3.1A Economische ontwikkeling		**1.263**	**1.193**	**1.193**	**1.193**
3.1C Economische ontwikkeling	Lasten	227	227	227	227
Totaal 3.1C Economische ontwikkeling		**227**	**227**	**227**	**227**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-53	-53	-53	-53
	Lasten	1	1	1	1
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		**-52**	**-52**	**-52**	**-52**
3.2A Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-2.796	-1.772	-1.223	-1.115
	Lasten	2.796	1.772	1.223	1.115
Totaal 3.2A Fysieke bedrijfsinfrastructuur		**0**	**0**	**0**	**0**
3.3A Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	-17	-17	-17	-17
	Lasten	15	15	15	15
Totaal 3.3A Bedrijfsloket en -regelingen		**-2**	**-2**	**-2**	**-2**
3.3B Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	-314	-314	-314	-314
	Lasten	1.005	955	955	955
Totaal 3.3B Bedrijfsloket en -regelingen		**691**	**641**	**641**	**641**
3.4A Economische promotie	Baten	-270	-270	-270	-270
	Lasten	81	81	81	81
Totaal 3.4A Economische promotie		**-189**	**-189**	**-189**	**-189**
3.4B Economische promotie	Lasten	464	463	463	463
Totaal 3.4B Economische promotie		**464**	**463**	**463**	**463**
Totaal thema 1.4 Economie		**1.757**	**1.636**	**1.636**	**1.636**

Thema V - Overig

Thema Overig

Binnen dit onderdeel is het beleid en de daarbij horende financiën opgenomen die niet onder een van de andere thema's, maar wel binnen dit begrotingsprogramma passen.

Beleid gerelateerd aan thema overig

Excel-tabel

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Visie recreatie en toerisme 2024-2028	21/03/2024
Evenementenbeleid Veenendaal blijft verrassen	03/06/2024

Actuele ontwikkelingen Overig

Actualisatie Omgevingsvisie 2040

In 2026 wordt een doorstart gemaakt met het actualiseren van de Omgevingsvisie 2040. Deze moet straks de huidige Omgevingsvisie 2030 gaan vervangen en het kader bieden

voor de (ruimtelijke) keuzes en ontwikkeling van Veenendaal in de toekomst. De verwachting is dat medio 2028 hierover door de raad een afrondend besluit kan worden genomen.

Taakvelden thema overig

Excel-tabel

Taakveld (bedragen x1000)	B/L	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
5.5A Cultureel Erfgoed	Baten	-1	-1	-1	-1
	Lasten	40	40	40	40
Totaal 5.5A Cultureel Erfgoed		**40**	**40**	**40**	**40**
5.7D Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	141	141	141	141
Totaal 5.7D Openbaar groen en (openlucht) recreatie		**141**	**141**	**141**	**141**
7.2A Riolering	Baten	-6.678	-6.658	-6.658	-6.658
	Lasten	4.487	4.613	4.849	5.165
Totaal 7.2A Riolering		**-2.191**	**-2.046**	**-1.809**	**-1.493**
7.3A Afval	Baten	-10.628	-11.144	-11.144	-11.144
	Lasten	8.267	8.543	8.541	8.443
Totaal 7.3A Afval		**-2.361**	**-2.601**	**-2.603**	**-2.701**
7.3B Afval	Lasten	141	141	141	141
Totaal 7.3B Afval		**141**	**141**	**141**	**141**
7.4A Milieubeheer	Lasten	1.196	1.197	1.197	1.197
Totaal 7.4A Milieubeheer		**1.196**	**1.197**	**1.197**	**1.197**
7.5A Begraafplaatsen	Baten	-767	-763	-763	-763
	Lasten	771	770	768	759
Totaal 7.5A Begraafplaatsen		**4**	**7**	**5**	**-4**
7.5C Begraafplaatsen	Baten	-313	-311	-311	-311
	Lasten	538	437	336	286
Totaal 7.5C Begraafplaatsen		**225**	**125**	**25**	**-25**
8.1A Ruimtelijke Ordening	Lasten	99	99	99	99
Totaal 8.1A Ruimtelijke Ordening		**99**	**99**	**99**	**99**
8.1B Ruimtelijke Ordening	Baten	-4	-4	-4	-4
	Lasten	126	126	126	126
Totaal 8.1B Ruimtelijke Ordening		**122**	**122**	**122**	**122**
8.1C Ruimtelijke Ordening	Lasten	340	120	0	0
Totaal 8.1C Ruimtelijke Ordening		**340**	**120**	**0**	**0**
Totaal thema 1.5 Overig		**-2.245**	**-2.656**	**-2.643**	**-2.485**

Omschrijving (toelichting)

Op taakveld 7.5. begraafplaatsen worden de lasten afgeraamd met € 100.000. Deze aframing hangt samen met het in 2027 verwachte exploitatietekort en loopt in de jaren daarna verder af (€ 100.000 in 2029 en € 50.000 in 2030).